

550 Darab

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben kézbe adva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal,
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kóriratát visszaszedés
 vagy megöröklésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyenlő arányú árképesítés.

NAGYVÁRAD, november 15.

Settenkedők.

(—a.) Mikor a szabadelvűpárt feloszlott, a legtöbben azt gondolták, hogy a párt-
 nak egy kis része be fog olvadni a koa-
 licíós pártokba, a legnagyobb része pedig
 követi a vezért geszti magányába s jó-
 időre visszavonul, nem a közéletől, a
 mely ennek tagadhatatlanul kárát vallotta
 volna, hanem a politikától; visszavonul,
 hogy észre ne vegyék az emberek, kik
 nem egykönnyen felejtik el az ő sze-
 replésüket.

Látszatra így is történt. De csakis
 látszatra, az sem tartott sokáig. Egy idő
 óta sokan közülük előjönnek a visszavo-
 nulás magányából s hol a sajtóban, hol
 a törvényhatósági gyűléseken fel-fel lép-
 nek s ahol tudnak, zavart csinálnak
 vagy legalább arra törekednek, hogy mi-
 nél több kellemetlenséget csináljanak a
 hatalmon levőknek.

Körülbelül egy hónap óta észlelhető
 ez a mozgolódás. Mikor Goluchovszky
 bukásával és az állítólagos létszámeme-
 léssel kapcsolatban válsághírek keltek
 szárnyra Bécsből. Nyilván azt gondolták,
 hogy a válság első szele elsöpri a kor-
 mányt és a koalíciót. Évtizedeken át
 bolond idealistáknak hirdették Apponyi-
 kat, azt gondolták tehát róluk, hogy az
 első nagyobb nehézségnél mindjárt a

falba verik a fejüket. Apponyiek ugy
 látszik, nem teszik meg ezt a szívessé-
 get, de ők minden eshetőségre készen-
 létébe helyezik magukat, Budapesten a
 Nemzeti társaskörben gyülekeznek, hova
 immár vezérük is beiratkozott, a vidé-
 ken pedig a sajtóra és a törvényható-
 ságokra vetik rá magukat s nem lan-
 kadó vehemenciával támadják minden
 kínálkozó alkalommal a kormányt és a
 koalíciót, vakmerően felelőssé teszik azt
 még olyan bajokért is, amelyekel tulaj-
 donképpen még ők maguk okoztak.

A vasuti szállító kocsik hiánya ta-
 gadhatatlanul érzékeny kár az iparra és
 kereskedelemre. Érti azt mindenki és
 meg is adja az árát, amennyiben a
 waggónhiány több nélkülözhetetlen élelmi-
 szernek, tüzelőfának stb. felemelte az
 árát. A settenkedők menten kisütötték,
 hogy ennek a kormány az oka. Senki
 más, mint Kossuth, a koalíció fővezére,
 ő a kereskedelmi miniszter, miért nem
 gondoskodik kellő időben elegendő ko-
 csiról!

Micsoda hallatlan tarizeizmus! A baj-
 nak az oka az előbbi kereskedelmi kor-
 mány, amely elég könnyelműen odaköl-
 csönzött kétezer waggont az olasz vas-
 utaknak. Kossuth amint a hiányt észre-
 vette, rögtön felmondta a szerződést az
 olaszoknak a legrövidebb időre s egy-
 uttal rendelt nagymennyiségben új wag-
 gonokat, — de azért a settenkedők
 Kossuthot szidják és okolják.

A szociális bajokkal a liberális kor-
 mányok mit sem törődtek. Három évti-
 zeden keresztül, Darányi és Széll kezde-
 ményezését kivéve, mit sem tettek. Az ő
 önző merkantil politikájuk és a szo-
 ciális bajok iránt való bünös érzéktelen-
 ségük idézte elő a mai tarthatatlan álla-
 potokat és a settenkedők mégis elég vak-
 merők azokat szidni értük, akik csak
 most vették át az ügyek vezetését, —
 de azért settenkedve meg akarják aka-
 dályozni őket abban, hogy segíthessenek
 a bajokon.

A választói jognak a kiterjesztésére
 annyira nem gondoltak, hogy még azo-
 kat sem engedték szavazni, akiknek tör-
 vényes joguk volt rá és most — csudák
 csudája! — dühösen szószólói az általá-
 nos választói jognak, mint a legrégebb
 szocialista vezérek.

A tisztviselők fizetésének javítására
 — a jegyzőket kivéve — annyira nem
 gondoltak, hogy krumpli levesre utasi-
 tották őket és — ma keveslik azt az
 emelést, amit a kormány ad. Jól tudják
 ugyan, hogy az államháztartás nem en-
 ged többet, de éppen azért követelik,
 hogy bajba kergessék a kormányt és
 hiveit.

Egy szóval lépten-nyomon feltűnnek
 a settenkedők. De nem kell valami na-
 gyon megijedni tőlük. Amint a lóláb ki-
 szokott lógni, úgy a settenkedőket is ha-
 mar észreveszi a józan közvélemény és
 érdemük szerint bánik el velük.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Régi seb.

Egy heti gondos ápolás után a sebesült
 tul volt a veszedelmén. Nem ismerte senki a
 száználmas öreg embert; hiába is faggatták,
 nem felelt. A kórház jelentésben is csak ennyi
 volt róla: hatvan év körüli férfi; — fegyverrel
 önkézzel elkövetett öngyilkossági kísérlet; —
 állapota veszedelmes.

Amikor végre visszanyerte teljes öntudo-
 tát, felelt az orvos kérdésére.

A nevem Charles Bodin, itt születtem
 Párizsban 1847-ben . . .

— Miért akarta megölni magát, szegény
 barátom?

— Hogy miért? . . . azt nehéz volna el-
 mondanom . . . a tulajdonképeni okot negyven
 év előtt kell keresnie, de hisz az egész regény;
 nem érdemes elmondani.

— Szívesen hallgatom.

A sebesült hosszan elgondolkozott, nem

beszélt azonnal; hanem a belső vágy nemsoká-
 ra megnyitotta az ajkát és akkor mesélni
 kezdett.

Elmesélte pedig a következő esetet, mely
 bizonyára méltó a regényíró tollára.

*

Husz éves voltam és szerelmes. Az, akit
 szerettem, dugazdag szülék egyetlen leánya
 volt: Fernande C . . . kisasszony. Kora gyer-
 mekéimben gyökerezett a szerelmem és tud-
 tam, hogy Fernande is érez irántam, de soha
 sem mertem nyíltan megkérdezni. Mint komoly
 ifjú, a szerelmet is komolyan vettem és azzal az
 eltökélt szándékkal ápoltam az érzelmeimet,
 hogy a lehető legrövidebb idő alatt elvégezem
 a tanulmányaimat és pályát teremtek magam-
 nak, hogy méltó lehessenek a Fernande kezére.
 Magam sem voltam szegény ember, sőt ön-
 álló. Husz éves koromban nagykorúvá lettem
 és mintegy ötvétezer franknyi készpénz és egy
 párizsi kisebb ház birtokába léptem.

Volt egy barátom, aki hűséggel és szere-

tettel vonzódott hozzám: Maurice L . . . Ismerte
 ő is a szerelmemet és segített is nekem, hogy
 találkozhassam Fernandával. Neki jobb volt a
 sorsa, mert bejáratos volt az imádottam há-
 zába, láthatta őt mindennap; így azután min-
 dig beszélhettem rólam és elhozhatta az ő ize-
 neteit nekem.

Két évvel később elkészültem a tanulmá-
 nyaimmal és levelet irtam Fernandenak, hogy
 várom beleegyező szavát, hogy megkérjem a ke-
 zét a szüleitől. Maurice barátom vitte el a le-
 velet és elhozta a választ.

Ez a válasz feldulta a lelkem minden ál-
 mátt, szétrombolta az ideált és a jövőmbe vetett
 hitemet. A levél rövid volt, csak ennyit
 mondott:

— Soha sem leszek az öné; mondjon le
 rólam és legyen boldogabb mással . . .

Uram, mindezek a dolgok olyan régen
 történtek, hogy már csak elmosódott emlékek;
 de az érzést, amely akkor a szívembe csapott
 le, ma is mélyen átérzem.

Amikor Fernande levelét megkaptam

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
 köhögés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenhol
 „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-Laz Roche & Co. Basel (Svájc).

Sirolin

Emeli az étvágyt és a testhelyet, megszün-
 teti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

„Roche“

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárak-
 ban. — Ára üvegenként 4.— korona.

A képviselőház ülése.

A mai ülést délelőtt tizenegy órára tűzték ki, de a képviselők hiányában nem lehetett megnyitni. Végre feltizenkettőkor vagy ötven képviselő jelenlétében Návay Lajos elnök megnyitotta az ülést.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: Lotz Károly hagyatékának megvételéről és a Ráth György muzeumának az állam részére való beszerzéséről szóló javaslatot terjeszti be.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság előadója: A bizottság általános jelentését nyújtja be.

Gróf Apponyi Albert: A miniszterelnök nevében kéri, hogy a pénzügyi bizottság jelentését és a költségvetést a jövő csütörtöki ülésre tűzzék ki. (Helyeslés.)

Elnök: Javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését november 22-én délelőtt tíz órakor tartsa s annak napirendjére a pénzügyi bizottság jelentését és a költségvetést tűzze ki.

Az ülés vége megnyitás után négy perccel.

Wekerle a királynál. *Wekerle Sándor* miniszterelnök tegnap este Bécsbe érkezett. A király, mint Bécsből táviratozzák, ma délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson fogadta Wekerlét. A mai audiencián dől el, mikor jő a király Budapestre és mikor lesz a delegáció. Valószínű, hogy az eredeti megállapodás szerint a király e hó 20-án érkezik a magyar fővárosba. Meg fog jelenni ő felsége a Szépművészeti Múzeum megnyitására, az Andrássy-szobor leleplezési ünnepségen s a Szent István-bazilika zárkötleténél. Délben már a budai várkapitányság is megkapta a telefonikus értesítést, hogy a király a jövő hét valamelyik napján Budapestre érkezik és hosszabb ideig itt fog tartózkodni. A várkapitányság azonnal hozzáfogott a szükséges előkészületekhez s azért a várpalota termei mátol fogva a közönség számára zárva maradnak.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országgyűlési és függetlenségi 48-as párt e hó 19-én Kossuth Ferenc elnöklésével érte-

kezletet tart. Az értekezlet tárgya az 1907. évi állami költségvetés leend.

Konrád altábornagy a királynál.

Bécsből vett értesülés szerint a király közvetlenül Wekerle kihallgatása után Konrád altábornagyot fogadta kihallgatáson. Valószínű, hogy e kihallgatás volt a döntő Konrád altábornagy kinevezetése tárgyában a vezérkar új főnökévé.

A nagyilondai mandátum.

A Kuria ma délben határozott a nagyilondai választás dolgában: Mivel a bíróság valószínűsítve látja azt, hogy a nemzetiségi dr. Mihályi Tivadar a mandátumát etetés itatás és vesztegetés segítségével szerezte, több ilyen eset tekintetében elrendelte a vizsgálatot.

A városi tisztviselők fizetés-emelése.

— A pénzügyi szakbizottság előtt. —

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap folytatta szerdán megkezdett tanácskozását a jövő évi költségvetés és a tisztviselők fizetésrendezése ügyében.

Rimler Károly polgármester elnöklelte alatt dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Géza, Beczkay Lajos, Gerő Armin, dr. Moskovits József, Lukács Ódön, Darvas Lajos, Komlóssy József, dr. Berkovits Ferenc, Ragány János, Balogh Döme, Kőszeghy József, dr. Kurländer Ede, dr. Istvánffy István és Juricskay Barna voltak jelen.

Ezuttal a tisztviselők fizetésrendezése tárgyában beérkezett belügyminiszteri leiratot vették tárgyalás alá.

A belügyminiszter ugyanis nem felebbezett részében elvileg jóváhagyta a törvényhatóság által megszavazott fizetésrendezést, némi észrevételekkel. Utasítja a várost, hogy a felebbezéseket mint előterjesztéseket vegye tárgyalás alá.

A szakbizottság a leirat ismertetése után rátért a felebbezésekre.

A II-oszt. irodatisztek telebbezték, hogy megállapított fizetésüket 1600-ról, 1800 koronára emeljék. A tanács javasolja, hogy a II-oszt. irodatisztek külön osztályba 1700, 1750 és 1800 koronával osztassanak be.

A tanács javaslatát elfogadták.

Altnöder Endre mérnök felebbezésében 600 korona működési pótlékot kér. A főmérnököt helyettesíti s felényi fizetése van. A tanács a 600 korona pótlék megszavazását javasolta. — Elfogadták.

Eleméry Ferenc I. oszt. alkapitány 600 korona működési pótlékot kér. A tanács 500 korona működési pótlékot javasol. A tanács javaslatát elfogadták.

Juricskay Barna II. oszt. aljegyző 400 kor. működési pótlékot kér, mivel a III. oszt. aljegyző fizetésével egyforma összeg lett megszavazva részére. A tanács 300 kor. működési pótlékot javasol. Megszavazták a 300 koronát.

Szatari János árvaszéki elnök kéri, hogy a hely. elnökkel egyforma fizetést kapjon. A tanács a telebbezés figyelmen kívül hagyását javasolja.

Dr. *Molnár* Imre azt látja, hogy a III. osztályba sorozottakkal igazságtalanság történt, mert ez az első fokban sem éri el a megyei hason osztály minimalis összegét sem, mert 200 koronával kevesebb. Ez nem igazságos, Szt. rill felebbezését elutasították.

Beczkay Lajos indítványozza, hogy akik legalább 15 éve egy állásban szolgálnak, már most a II. fokozatba soroztassanak.

Ragány János: 12 ilyen régen szolgáló tisztviselő és alkalmazott van. Ha a II-osztályba soroztatnának, ez 2200 korona több kiadást okozna.

Dr. *Molnár* Imre melegen pártolja a *Beczkay* indítványát.

Dr. *Moskovits* József nem komplikálná most a kérdést, mert ez alkalmas lesz az egész dolog megbolygatására.

Dr. *Berkovits* Ferenc az elmúlt időket nem tartja kárpótolhatónak. Rendszert kell behozni. Régen kevesebből is könnyebben lehetett megélni. Igazságos volna, de kivihetetlen.

Dr. *Hoványi* Géza nem zárkóznék el a méltányosság előtt. Akik 15 éve szolgálnak, a fizetésjavítás 1 fokozatát nem érik el. *Beczkay* indítványát igazságosnak tartja.

Dr. *Molnár* Imre igazolja, hogy az államnál is fordul elő ilyen dolog. Honorálják a régi szolgálatot.

első gondolatom az volt, hogy megölöm magam. Rettenetes állapotban voltam; de röstelvén a gyöngeségemet, mosolyt erőszakoltam az arcomra és hidegen feleltem Maurice barátomnak.

— Ne félt engem, talán jobb is így. Nem érzem magam boldogtalannak.

Hanem ez a kijelentésem merő hazugság volt. Vértett a lelkem és a bánat embergyűlölettel töltött el. Meggyűlöltem egész Párizst, mindenkit, még Maurice barátom iránt is elhidegédtem; így határozottam el aztán, hogy elmenekülök valahová messzire, ahol senkit sem ismerek és senki sem ismer.

Néhány nappal később Londonban voltam — bucsuzásul azt a cinikus üzenetet irtam Maurice-nak: megyek mulatni, feledni és soha sem térek vissza többé.

*

A meghasonlott lelkű ember csak oktalanságokra képes. Én is így voltam. Házamat egy londoni ügynök révén pénzzé tettem és sietve belemérültem a tékozlásba. Utaztam, sokat és messze világtájakon; pályámmal teljesen szak-

tottam. Néhány év alatt szegényen állottam és valahol az indiai kikötőkben kezdtem a kenyérért dolgozni.

Nem mesélem el mindazt, ami velem harminc év alatt történt; sokkal tarkább ez a regény, semmint mindent el is mondhatnék.

Egy napon — akkor Bombayban voltam szerényen fizetett francia levelezője egy szállító cégnek — különös levelet hozott nekem a posta: egy levelet, amelyet három év óta küldözgetett a világ minden tájára hasztalanul egy párizsi közjegyző. A levelet elhalt ügyfele végrendelete alapján irta. Ez az ügyfele az én Maurice barátom volt.

És tudja, uram, mi volt a végrendeletben? Százezer franknyi hagyatékról való intézkedés. De tudja, miért hagyta ezt a sok pénzt reám a barátom? Mert megcsalt; igen, megcsalt rutul, rettenetesen. vadállatiasan.

Milyen iszonyu fölfedezés volt az! Halálos órájában a bűnbánat vett erőt Maurice barátomon és meggyóna azt, hogy engem mélyen megcsalt. Az a levél, amelylyel az imádozt Fernando kikoszorozott, — hamisítvány volt. Maga Maurice hamisította, hogy így meg-

szabaduljon tőlem, a vetélytársától és maga vegye feleségül a gazdag leányt. Fernando egy évig várt reám, akkor aztán elfogadta Maurice L... kezét. Szegény Fernando tíz évig volt azonban csak a felesége, akkor aztán meghült és gyógyíthatatlan kórság sirba döntötte. Két árva maradt utána és sok, sok pénz.

Ebből a pénzből hagyott reám kárpótlásul százezer frankot az áruló.

*

Mit mondjak még, uram?

Az örökséget, utálattal utasítottam vissza. Szegény voltam, de azt a pénzt soha sem fogadtam volna el.

Visszasiettem ide, hogy legalább Fernando sírját megcsókoljam és könyvet hullassak a szerencsétlenségem ez emlékének.

Azóta itthon vagyok. Tengődöm valami kis hivatalban és egyre jobban érzem a vénséget. A minap erőt vett rajtam az elkeseredés és meg akartam halni. Nagyon fájt a régi seb...

Camille Mauclair.

Hölgyek figyelmébe! Óriási választék: kül- és belföldi szövetek, flanell és barchet, valamint egyéb ruha kelmékben, blous selymek, diszek, fátolok, övek, kézi táskák (ridicül). — *Hamerti Pécsi keztyűinek* eladása jótállás mellett. — *Színházi fejkötők* és escharpokban különlegességek. — Szörme árukban legnagyobb raktár. — Női ruha salon, külön próba terem, *gyász ruhák 24 órán belül* készülnek. — Mintákat kívánatra bérmentve küld:

Olaszi, Fő-utca. Telefon szám 232.

Cziller Imre, nagyáruháza.

Dr Kurländer Ede ellene szól az indítványnak.

Rimler Károly szintén a dolog megbolygatása ellen van; hanem tekintettel az összeg csekélységére, az indítványt keresztülvihetőnek tartja.

Becskay és dr Molnár Imre indítványukat elejtették s így a bizottság e kérdésben nem foglalt állást.

A tanszemélyzetre nézve a miniszter kifogásokat tesz. A felügyelő igazgató, iskolaszék jegyző és kézbesítők állását törölni óhajtja. Mivel az állások szervezve vannak, az állások tartását javasolja a szakbizottság.

Az ipariskolai igazgató lakbérért 100 koronával óhajtja leszállítani a miniszter. Az összeget változatlanul meghagyták.

A polgári leányiskolai munkatanítónő fizetését leszállítani óhajtja a miniszter, ha nincs polg. iskolai képesítése. — Mivel képesítése nincs, ennek megszerzésére kötelezik.

Az elemi tanítók és tanítónők fizetését lejjebb óhajtja szállítani a miniszter. — A szakbizottság az eredeti fizetés meghagyását javasolja.

Ezzel egy a kérvények, mint a miniszter leirata elintézését nyertek a szakbizottságban s rátértek arra, hogy a tisztviselőknek a felemelt fizetés milyen százalékát adják a jövő évben.

A főszámvevő eredetileg azt javasolta, hogy a 2000 koronán felüli fizetéssel bírók a felemelt összeg 60 százalékát, 1200—2000 koronás fizetésnek 65 százalékát, az 1200 koronán aluliak a felmérés 70 százalékát, továbbá a napi és havidjasok, rendőrök, napidijas kézbesítők a felemelt fizetés egész 100 százalékát kapják.

Az egész fizetésrendezés 167,764 korona több kiadást igényelne, ha mindenki az egész összeget kapná.

A főszámvevő 5 százalék közköltő emelést véleményezett, azonban a pénzügyi szakbizottság az előző nap mintegy 15400 koronával emelte a bevételeket, ami mintegy 2 százalék közköltőt jelent, tehát a tervbe vett fizetésrendezésre mintegy 3 százalék közköltő emelés volna szükséges.

A főszámvevő számításokat tesz, hogy a percentmegállapításoknál pontos adatok álljanak a bizottság rendelkezésére.

Ezért a bizottság ma, pénteken folytatja tanácskozásait.

A tisztviselők kérelme.

A városi tisztviselők most az utolsó órában kérvényt adtak be a törvényhatósághoz, amelyben kérik, hogy a jövő évben nem a főszámvevő által tervbe vett 60, 65 és 70 százalékát kapják a felemelt fizetésnek, hanem 65, 70 és 75 százalékát.

A kérvényben hivatkoznak a napról-napra emelkedő drágaságra s kérvényüket a következőkkel fejezik be:

A fizetésemelésnek a főszámvevő által javasolt 60—65 és 70 % a jelenlegi fizetésünk 20—25%-ának felel meg, így a tervezett emelés a jövő esztendőben sem véd meg bennünket az általános drágaság ellen, annál kevésbé, mivel a korábbi évek drágaságai háztartási egyensúlyunkat annyira felbillentették, hogy legnagyobb részben súlyosabb természetű adósságokkal vagyunk kénytelenek küzdeni, amely helyzetünket a közelgő tél csak súlyosabbá fogja tenni.

Maga a belügyminiszter is belátta ezen helyzet tarthatatlanságát, éppen a közérdek, a közigazgatás szempontjából is és leiratában hangsúlyozza és különös súlyt helyez arra, hogy a fizetésemelés mielőbb, de lehetőleg három év alatt végrehajtsák, mert céljának csakis így tehető meg.

Ami kérelmünk financiai részét illeti, számításunk szerint annak teljesítése legteljebbet 1 százalék további közköltő emelést vonna maga után, remélhető azonban, hogy az elodázható szükségleti tételek leszállításával és megfelelő takarékoskodással a szükségleti összeg minden további közköltő emelés nélkül a költségvetésbe beállítható lesz.

Mindnyájan tudjuk, hogy súlyos áldozat az, amit a tekintetes Törvényhatósági Bizottságtól kérünk, s hogy a tekintetes Törvényhatósági Bizottság legnagyobb jóakarására szükségünk van, de ma, amikor nap mint nap érezzük anyagi helyzetünk súlyos voltát, megélhetésünk rendkívüli nehézségeit és az azokból származó hátrányokat, nemcsak a magunk és családunk iránti köteleességből, hanem a közérdek szempontjából is elengedhetetlennek tartottuk azt, hogy helyzetünket, mint arra legilletékesebb tényezőt, nyíltan, őszintén feltárjuk a tekintetes Törvényhatósági Bizottság előtt és kérelmünk teljesítését mély tisztelettel kérjük.

Biharvármegye rendkívüli közgyűlése.

Fáradságos nagy munka után a számvevőség visszaterjesztette a tisztviselők illetményeiről szóló kimutatást az alispánhoz. Miheleyst át lett téve a kimutatás, az alispán azonnal előterjesztést tett a főispánnak, melyre Glac Antal a következő körlevelet bocsájtotta ki.

Elnöki körlevél.

A vármegye törvényhatósági bizottságának t. tagjait f. évi november 24-én délelőtt 11 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívom. Ezen közgyűlés tárgyai:

1. A biharvármegyei közkórház 100 éves fennállásának megünneplése.
2. A 106948—1906. sz. B. M. alapján a vármegyei alkalmazottak illetményeinek megállapítása.
3. A távbeszélő hálózat kiterjesztése.

Kelt Nagyváradon, 1906. november 14.

Hazafias üdvözléssel:

Glac,
főispán.

A közgyűlésnek a megyei alkalmazottak fizetése megállapításán kívül még két tárgya lesz és pedig a kórház 100 éves fennállásának megünneplése.

Az ünnepély sorozata a következő:

1. Reggel a fő-utcai kápolnában szentmise, tartja Széchenyi Jenő apátkanonok.
2. A fő-utcai kórházi épületen már fentálló emléktábla leleplezése. A beszédet tartja dr Fráter Imre igazgató főorvos.
3. Hymnusz. Gerencsér József vezetése mellett éneklék az ev. ref. énekkar.
4. Diszkozyűlés a vármegye székházában. Emlékbeszédet tart Hegyesi Márton.

Az ünnepélyt este bankett fogja berekeszteni.

Harmadik tárgya lesz a közgyűlésnek a távbeszélő hálózat kiterjesztése, mely annak idején oly heves vitákat provokált a közgyűlésen. Mind a három tárgy igen fontos és valószínű, hogy az első pont kivételével több hozzászólást is fog provokálni. A közgyűlésen jelen lesz gróf Tisza István is, aki a telefon hálózat ügyében annak idején Beöthy Lászlóval együtt hosszabb beszédet mondottak. A megyei alkalmazottak fizetésrendezését valószínűleg nem fogják szó nélkül hagyni, mivel a régi gárda harcosai még többet akarnak adni a hivatalnokoknak, mint a mennyit a revízió meghatároz. Többen hangoztatják ugyanis, hogy a jelenlegi revízió nem fizetésrendezés, hanem hogy micsoda? Azt még ők sem tudják. Nem tudják pedig azért, mert a miniszter a fizetésrendezés szabályzatában lehetetlenné tette a protekció dominálását és csak a szolgálati időt tekintette.

UJDONSÁGOK.

Az erdélyi róm. kath. státus gyűlése.

Kolozsvárról jelentik: Ma délelőtt 10 órakor kezdődött az erdélyi róm. kath. státus közgyűlése. A gyűlésen Mayláth Gusztáv gróf püspök és Béli Akos gróf alelnök elnökölték Mayláth Gusztáv püspök, kit megjelenésekor nagy éljenzéssel fogadott a gyűlés, rövid szónoklattal megnyitotta az ülést. Megnyitó beszédében rokonérzését fejezte ki Mayláth püspök a küzdő francia egyház iránt.

Majd a közgyűlés táviratilag kifejezte hódolatát a pápának.

Az igazgatótanács jelentésének tárgyalása következett ezután. A gimnáziumok állapotáról szóló jelentés kapcsán Ugron Gábor szóváltotta, hogy az erdélyi gimnáziumokban igen nagy a bukási százalék és kérte a tanárokat, hogy mindent kövessenek el az állapotok megjavítására.

Erdélyi Károly szép beszédben reflektált Ugron Gábor szavaira és kitejtette, hogy a tanárok a legjobb belátásuk szerint járnak el a tanulókkal szemben.

Ezzel a délelőtti gyűlést gróf Majláth Gusztáv Károly bezárta és a Státus tagjait meghívta ebédre.

A harmadik egyetem — Debrecenben.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlésén régi szokás szerint a debreceni főiskola ügyei is tárgyalás alá kerültek.

A régi debreceni református Collegium kebelében ugyanis új főgimnázium építését, s a jogi facultással kapcsolatosan két bölcsészeti tanszéknek felállításával debreceni református egyetem felállítását tervezik.

Debrecen sz. kir. városa az ev. ref. főgimnázium ujonnan építendő épületnek költségeire 400 ezer korona segélyt adott. Az egyházkerület erre bizottságot küldött ki a feltételek megállapítására. A bizottság derekasan teljesítette feladatát, mi becsületére válik s alkalmas tanulsággal szolgál.

Az egyházkerület ugyanis a kiküldött bizottság előterjesztésére kezességet vállalt az iránt, hogy a gimnáziumot állami kezelésbe soha át nem engedi, a várossal szemben pedig kikötötte, hogy a város a gimnáziumi felügyelő bizottságba csak református tagokat küldhet.

A debreceni református egyetem ügye is egy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz. Az egyházkerületi közgyűlés ugyanis elhatározta, hogy a jövő tanévre már betöltik a két új bölcsészeti tanszék, a magyar nyelv és irodalom, továbbá a klasszika filologia tanszékét, a javadalmazást pedig egyetemi színvonalra emelik.

Ezzel a lépéssel minden bizonynyal fokozódni fog a nagy közönség érdeklődése és áldozatkészsége a fejlődésben levő református egyetem iránt.

Az ország harmadik egyeteme a megvalósulás kezdetére jutott. Helye az a Debrecen, mely a magyarságnak metropolisa, hol az egyetem polgársága csak magyarságot szívat magába.

Van még olyan város több is a nagy magyar alföldön, mely a magyarság szellemé-

nek öröklő helye lehet. S ezt keresnünk sem nagyon kell. A magyar tudományosságnak is csak javára szolgálhat, ha az országnak negyedik egyetemet is állítanak.

Végül még egyet!

Amint érdeke az ev. ref. eklézsiának, hogy az ország harmadik egyeteme a debreceni református egyetem legyen: úgy érdekük a katolikusoknak is, hogy az ország negyedik egyeteme katolikus egyetem legyen, mondjuk Kassán vagy Szegeden. (m.)

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A tüdőbetegek és a belügyminiszter.** Nagyvárad város pénzügyi szakk bizottságának szerdai ülésén dr. Friedländer Sámuel támada a városi tanácsot, hogy a tüdőbetegek részére Nagyváradon nem állít szanatoriumot s e célra nem vett fel a jövő évi költségvetésbe 15.000 koronát. Rimler Károly polgármester azonnal kijelentette, hogy az ország legkiválóbb közegészségi szaktekinetelyei nem szanatoriumok, hanem a rendelő intézetek felállítását, tartják megfelelőbbeknek. A polgármester nyilatkozatát most maga a belügyminiszter erősíti meg. — A képviselőház pénzügyi bizottságában a belügyi költségvetés tárgyalásánál gróf Andrássy Gyula belügyminiszter foglalkozott a tüdővész elleni védekezés kérdésével s a többek között kijelentette, hogy a tuberkulózis óriási veszély, mert évenként 60—70 000 embert pusztít el az országban. A szanatoriumok nem olcsók, és ő a dispensaire rendszert fogja alkalmazni. Behozza a kórházakba a köpetvizsgálatot és a nagyfokú tuberkulózisban szenvedők kötelező bejelentését, még költözködés esetén is. A gyógyíthatatlanok részére külön kórházat szándékozik felállítani. Ezekből kitűnik, hogy Nagyvárad a helys uton halad, ha egyelőre a rendelő intézet felállításán működik.

* **Az arvaszéki elnök utja** Hranyczky Károly megyei arvaszéki elnök ma érkezik haza margittai hivatalos utjáról. A legközelebbi felülvizsgáló illetőleg ellenőrzési utja az élesdi járásban lesz. 18-án kezdi meg a vizsgálatot és 24-én fejezi be. Párnapi megszakítással aztán folytatni fogja utját ismét a még meg nem vizsgált járásokban.

* **Barak a Szent László-téren.** Nagyvárad város tanácsa engedélyt adott egy drogueria üzlet tulajdonosnak, hogy a Szt.-László-téren barakot állítson fel, amíg a Sas felépül. Mivel ez mintegy két évi időtartamra szólna, Beczkay Lajos felebbezést adott be az engedélyezés ellen s rámutat, hogy az engedélyezés joga nem a tanácshoz, hanem a törvényhatósághoz tartozik s Rimanóczynek stb. szintén a közgyűlés adott annak idején engedélyt ilyen barakkok fellállítására.

* **A női kereskedelmi iskolának** Nagyvárad város törvényhatósága a női kereskedelmi iskola részére a 906. és 907. tanévekre 800 korona segélyt szavazott meg. A belügyminisztertől tegnap érkezett le a vármegye határozata jóváhagyva. A 800 korona segély a házi pénztár terhére lesz felvéve a 907. évi költségvetésbe.

* **A Jordán vize exportcikk.** Egy amerikai konzorcium, élén Cilford Nodaud-val — mint Londonból jelentik — koncessziót kapott a török kormánytól arra, hogy a Jordán

vizét kizárólagosan ez a társaság értékesítse. Nodaud már Palesztinában van és megkezdte a Jordán vizének exportálását Amerikába. A társaság arra számít, hogy az amerikai keresztezőknél csakis Jordán-vizet fognak ezentúl használni. A szindikátus a vizet palackokban szállítja Amerikába és minden palackon rajta van a konstantinápolyi kormány pecsétje.

* **Segédorvos a Sztaroveszky kórházban.** A Sztaroveszky gyermekkórház főorvosa tegnap előterjesztést tett a polgármesternek, hogy a gyermekkórházban egy segédorvosi állás létesíttessék. A segédorvosi állást a kórház nagy betegforgalma kívánja. Az új segédorvosi állásra dr. Schiff Ernő mint kórházi főorvos dr. Gergely Dávidot ajánlja, aki jelenleg mint gyakorló orvos működik. A segédorvosi állás 600 korona terhet róna a kórház költségvetésére, mely más alapon visszatérülne a kórháznak. Az előterjesztést a főispán elé fogja terjeszteni a polgármester.

* **Kassa diszjegyzőkönyve.** II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítása alkalmával Abaujtorna vármegye közönsége diszközgyűlést tartott, melyről külön diszjegyzőkönyvet adott ki. A jegyzőkönyv teljes szövegét a megye hivatalos lapja közli. A hivatalos lapot mely Rákóczi színeit viselő kerettel van szegélyezve, minden törvényhatóságnak megküldték. A lap tegnap érkezett meg ugy Biharvármegye mint Nagyvárad város törvényhatóságához.

* **A rendőrség — és a hideg.** A rendőrségi közemberek, akik éjjel kemény léptekkel járnak a csendes utcákon, őrizve a közbiztonságot; az éj csendjét, az emberek életét, fontos feladatot teljesítenek. Ez az örökös még csak hagyján nyáron, hanem télen, amikor éles északi szél süvit s fagyasztó hideg uralkodik, hogy jegcsapok képződnek az ember bajszára, akkor bizony ez a feladat teljesítése nagyon is terhes. Megtörténik e miatt aztán, hogy a posztoló rendőr nem hűtlenségéből, hanem ösztönétől üzve meghuzza magát egy kapu alatt mert gyöngye, vékony a ruhája és fázik. A főkapitány, aki a közügyeket mindig szíven viselte, az ilye kapu alá bujkálásokat meg akarja szüntetni. Ezzel egyidejűleg a rendőrségi közemberek egészségét is hathatósan kívánja védeni. A most beállott hideg már megkívánata az intézkedések megtételét. Gerő főkapitány tegnap este 10 órakor magához hívatta Becsey őrmestert és meghagyta neki, hogy a rendőrségi legénység ruházatát vizsgálja meg. A főkapitány igen humánus a közemberekkel szemben, ugyanis azoknak az embereknek, kiknek nincs meleg alsó ruhájuk, saját pénzből előleget adott, hogy vásároljanak be megfelelő ruhákat, nehogy az esetleg még nagyobb hidegek egészségüket megrontsa.

* **Plágium a Mücsarnok téli tárlatán.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A Mücsarnok téli tárlatán ez ideig egy olajfestmény volt kifüggesztve, mely egy mámoros szemű, kábult nézésű nőt ábrázolt, mely cigarettát tartott csontes ujjai között. Ezt az olajfestményt ma leakasztották a tárlat szobája faláról, mert kiderült róla, hogy nem az a szerzője, aki a tárlatra beküldte, mint a saját festményét. A képet sajátjaként Visontai Kálmán aradi rajztanár küldte be, holott a kép igazi szerzője Rottmann Mozart festőművész, akitől Visontai a képet megvette. A festmény igazi szerzője, Rottmann Mozart már nyilatkozott is a festmény szerzősége dolgában. E szerint Visontai még mikor Münchenben együtt tanultak, vett meg tőle öt képet, köztük a tárlatra beküldött olajfestményt, mely akkor »tanulmányfej« címet viselt. Visontai sem tagadja a plágiumot. Rottmann a maga részéről nem leplezte volna le Visontait, mert megígérte neki, hogy hallgat. Visontai ugyanis őt erre levélileg kérte. De most hogy a plágium nyilvánosságra jutott, nem tagadhatja a botrányt.

* **Tolvaj kenyérsütő legények.** Dencse János kolozsvári-u. 24. sz. a. lakó vendéglő, szatócs-üzlet és kenyérsütőde tulajdonos folyó évi november hó 12-én panaszolta, hogy üzleti fiókjából 240 korona pénze elveszett és ugyanakkor panaszolta azt is, hogy már régebbi idő óta észrevelte, hogy üzleti fiókjából kisebb-nagyobb összeg állandóan hiányzott. Továbbá panaszolta, hogy egy cserép perselybe gyűjtötte a kenyérsütés után kapott pénzt még pedig olyformán, hogy a kenyérsütés után kapott aprópénzt mindig koronásra váltva tette be a perselybe. Az elmúlt hó végén, miután a persely teljesen megtelt, azt hogy a pénzt belőle kiszedhesse, összetörte, azonban a legnagyobb meglepetésére abban egyetlen egy koronást sem talált, hanem csupa két filléresből állott tartalma. Eme feljelentések folytán a rendőrség bünyügyi osztálya a bünyvádi eljárást megindította. A nyomozás megejtésével megbzött Zilahy Antal h. r. biztos, Bott György és Vass Károly rendőrellenőrök közbenjöttével a nyomozás során megállapította a tettesek kilétét Pál Mihály, Árgyilán Pál és Vid Tógyer kenyérsütő legények személyében, akik le lettek tartóztatva. A megmotozásuk alkalmával mindhárom egyénnél nagymennyiségű készpénzt és értéktárgyakat találtak úgy, hogy a kár nagyrészen megtérült.

* **Öngyilkosság.** Bihardioszegegről jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap öngyilkosságot követett el egy életunt ember. Hajdu Gábor ottani gazdánál szolgált már huzamosabb ideig Felföldi Lajos. Felföldi tegnap reggel 7 és 8 óra között belopózott az istállóba és ott felakasztotta magát. Mire tettét észrevették már halott volt.

* **Szilágysági alma,** kilója 15 krtól kezdve, kapható Vízvezeték-utca 19. sz.

* **Bankó sorsjegye Bankó!** Az ország minden részében el van ismerve ezen mottó, a mely a kimutatott fényes eredmény által bebizonyosodott. Az utóbbi hat hónapban belül a 600.000 koronás nagy jutalom díjon kívül a nagy főnyereményt 200.000 koronát, kétszer a 60.000, az 50.000 és 40.000 koronát, összesen tehát egy millió koronát fizetett ki fenti bankház a szerencsés vevőknek. Ezen fényes eredményt más főelárusító kimutatni nem képes. Jogosult tehát azoknak eljárása, kik sorsjegyeiket a legközelebb I. osztályu huzásra, XIX-ik sorsjáték, **Bankó Bankházánál.** (Budapest, VI., Andrássy-ut 60) beszerzik.

x **A SZENT-LÁSZLÓ nyomdában legújabb divatu és legcsinosabb névjegyek, valamint a legszebb báli és esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle nyomtatványok jutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.**

x **A n. érd. közönségnek** szives tudomására hozzuk, hogy a Grósz Emánuel utódaféle cipő üzletet megvettük és addig, a míg ezt saját izlésünkre berendezzük az összes raktárou levő *női, férfi és gyermek cipőket* mélyen leszállított árakban árusítjuk el. Kérve szives próba bevásárlásaikkal szerencsételni, *Lebovits Miksa és Tsa* cipész. Fő-utca, Bazár épület. Telefon 571. Műhely régi helyiség. Színházzal szemben.

TÁVIRATOK.

A tápéi választás.

Budapest, nov. 15. (Saját tud. táv.) Ma volt a választás a tápéi kerületben. Kelemen Béla örökében 352 szótöbbséggel *Röck* Ivánt választották meg függetlenségi programmal a szintén függetlenségi Fodor Miklós ellen.

TANÜGY.

Magánvizsgálatok. Azon magán tanulók akik a községi, polgári fiu iskolában, karácsony hetében magánvizsgálatot óhajtanak tenni, felhívjuk, hogy kellően okmányolt kérvényeiket november hó 20-ig a közs. polgári fiu iskola igazgatóságához nyújtsák be. Nagyvárad, 1906 nov. 15. *Az igazgatóság.*

IRODALOM.

A Népművelési Közlöny ötödik száma fekszik előtünk. Eddig arról győződünk meg, hogy minden szám fölülmulja az előbb megjelent számot. Vezetőcikke a nemzetközi eszmék megfigyelését célozza. Rövid karcolatban a gyermeki lélek érzékenységét mutatja be. Majd a nagyváradi tanítókar a fizetésrendezésnél ejtett sérelemmel foglalkozik behatóan. Ismertetést közöl a gyermekek dohányzása ellen, a magyarok amerikai beszédjéről, a japán iskolákról, a tanítók bajairól. Az egyesületi életéről való beszámoló után az irodalom, lap-szemle, nemzetgazdaság és mozaik-rovatokban sok érdekes dolgot tár olvasói elé.

EGYESÜLETEK.

Tanítóink Budapesten.

A Magyar Tanítók Országos Bizottsága a tanítószabályzat megalkotásának közönséges megbeszélésére november 17-én (vasárnapra) rendkívüli közgyűlést hívott össze. A gyűlést a Tudományos Akadémia egyik termében tartják.

A gyűlés tárgyai:

1. A tanítók fizetésügye. Előadó: Simon Károly.
2. Határozat a VII. egyetemes gyűlés összehívása tárgyában.
3. Elnöki előterjesztések.

A gyűlés igen izgatottan igérkezik, mert a tanítószabályzat az ország minden részében elkészített fizetési viszonyai miatt.

A nagyváradi tanítók közül a gyűlésen Réz Mihály, Gábel Jakab, Bodnár János, Vaday József, Balogh Károly és Várady István jelennek meg. A gyűlésen szóvá teszik a nagyváradi tanítószabályzat esett sérelmet is.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Péntek: Gerolsteini nagyhercegnő.
Szombat: Gerolsteini nagyhercegnő.
Vasárnap d. u. Sárga csikó, este: János vitéz.

Az aradi színház Szendreyé. Arad város törvényhatósági bizottsága a színházi bizottság véleménye alapján az aradi színház pályázat kiírása nélkül és elismerésének kifejezése mellett egyhangulag további három évre Szendrey Mihály jelenlegi igazgatónak adta ki. Így Szendrey Mihály 1911-ig az aradi színház igazgatója marad.

Gerolsteini nagyhercegnő. Nagy ambícióval és szorgalommal készítette elő a színházi igazgatósága a halhatatlan Jaquesnak egyik diadalmos operettjének a Gerolsteini nagyhercegnőnek mai reprizét. Az operett nehéz és sokoldalú ének és játékbeli kvalitásokat igénylő címszerepét Károlyi Leona vállalta s nagy buzgalommal igyekszik szép vállalkozásáért helyt állani. Az operett többi jelentősebb szerepeit Lányi Edith (Vanda), Palásthy (Paul herceg) és Hajnal (Bum Bum generális)

játszák. Az operettet holnap szombaton este megismétlik.

Szép Ilonka. A legközelebbi énekes bemutatón a Vágó-Szávay-Szabados féle Szép Ilonka lesz, amely mostanában estéről-estére zsufolt házak előtt kerül színre a Király színházban. A poetikusan szép dalműben Mátyás szerepét Károlyi Leona a címszerepét pedig Haraszthy Mici fogják játszani.

Gróf Hamlet. A színtársulat vigjátéki személyzete Gróf Hamlet előadására készül. Ez a pompás vigjáték a Vigszínházban nagy sikert aratott. Nálunk is kitűnően helyezték el a szerepeket, úgy hogy a siker itt is biztosítottnak látszik.

MULATSÁG.

Magántisztviselők mulatsága. A magántisztviselők egyesülete december 1-én hangversennyel és tánccal egybekötött háziestélyt rendez. A hangverseny műsorát igen ötletesen állította össze a rendezőség. Az estélyre szóló meghívók szétküldését már a napokban megkezdik. A rendezőség ezután kéri az egyesület tagjait, hogy azok neveit, akiket meghívni óhajtanak a háznagynál, vagy az egyesület ügyvezetőjénél (délután 3-5-ig este fél 9-10-ig) mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Bakfistély. A joghallgatóság egy része folyó hó 17-ikén a Zöldfa-szálloda nagytermében a szegénysorsu tüdőbetegek Nagyváradon felállítandó rendelőintézeté javára rendez nagy szabású estélyt. A rendezőségnek óriási munkája meg fogja hozni gyümölcsét, mert előre látható, hogy tekintélyes összeg lesz csatolva a már takarékpénztárban fekvő alapoz. Város és megyeszerte igen nagy az érdeklődés az estély iránt. Kezdeté este 9 órakor. Belépődíj személyenként 2 korona. Felülfizetéseket a jótékony cél érdekében köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza a rendezőség.

KÖZGAZDASÁG.

Vásár rendezések

Az elmúlt hónapban több község járult kérelemmel a miniszterhez, részint vásár tartási jog, részint pedig a jelenlegi vásár napok megváltoztatása érdekében. A kérelmek véleményezés végett a gazdasági egyesületnek lettek kiosztva, honnan három kérelemre tegnap érkezett meg a vélemény.

Csökmő község kérelmét, mely a vásárnapjának szombatról a hétfőre leendő áthelyezését kérte, a gazdasági egyesület teljesíthetőnek találta.

Köröstarján községe az iránt fordult a miniszterhez, hogy a község vásártartási joggal bírjon. A gazdasági egyesület a kérelmet nem találta teljesíthetőnek.

Bihar községe szintén azzal a kérelemmel járult a miniszterhez, hogy a község hetenként vásárt tarthasson. A község kérelmének teljesítése gazdasági szempontból a községre nézve igen fontos és előnyös volna. A gazdasági egyesület azonban nem véleményezte a kérelmet oly indoklással, hogy Bihar községe közel fekszik Nagyváradhoz és terményeit kellőleg tudja értékesíteni.

Verseny tárgyalás.

A m. kir. honvédelmi miniszter 1906 november hó 7-én kelt rendeletével a helybeli m. kir. honvéd hadapród iskola telepén egy 4-5 ló beállítására alkalmas lóállványok létesítését 2205 K. 47 fillér költség keretén belül engedélyezte. Ezen munkálatok vállalati uton való biztosítására 1906. évi december hó 6-án délelőtt 10 órakor a m. kir. nagyváradi honvéd hadapródiskola kezelőbizottsági irodában (Főépület földszint 7. szám) a m. kir. államépítészeti hivatal közbenjöttével zárt ajánlati ver-

senytárgyalás fog tartatni. Bővebb felvilágosítást a hadapródiskola parancsnoksága nyújt.

Boreladások díjtalan közvetítése.

»Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete« azon szép eredménnyel felbuzdulva, amit tavaly bonyulvántartó lapjai által elérni szerencsés volt, az újabb kiadást elhatározta. Ebből kifolyólag legközelebb felhívást küld az összes egyesületi tagokhoz és tudatja velük, hogy bonyulvántartó lapjainak kibocsátását még a tél beállta előtt megismétli, miért is ő- és újbor készletüket haladéktalanul jelentsék be az egyesület igazgatóságának. A »M. Sz. O. E.« most is, éppugy, mint első alkalommal, a bonyulvántartó kimutatás kiadását hirdetni fogja a külföldi nagyobb szaklapokban, különösen Ausztriában, Németországban és Svájcban. Ez országok összes nagyobb kereskedőinek és vendéglőseinek még külön borjegyzéket is fog küldeni, ugyszintén a magyar közvetítő cégeknek is.

Misem természetesebb ezek után, hogy az a termelő, kinek borai nagy reklámmal láttatnak al, könnyebben értékesítheti borát, mint az, akinek neve ismeretlen a vevők előtt. A »M. Sz. O. E.«, hogy a termelőknek jobban kezeze járjon, elhatározta, nemcsak a régi, hanem az újonnan jelentkező tagok borait is — bejelentés esetén — nyilván tartja teljesen díjtalanul; tagsági-díjat, mindössze évi 8 koronát pedig csak a jövő (1907.) évtől számítja. Ezen kívül minden tag a rendes évi tagsági kedvezményekben részesül. Tagsági nyilatkozati lapok, alapszabályok, bonyulvántartó lapok kaphatók egy lev. lapon kifejezett kiváncságra is a »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete« igazgatóságánál (Budapest, IX. Üllői-ut 25. sz. II. emelet 12.)

Értéktőzsde.

Budapest, november 15.

Oszták hitelrészvény	— — —	678	—
Magyar hitelrészvény	— — —	796	—
Leszámitoló bank	— — —	506	—
Rimamurányi	— — —	525	—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670	—
Közuti vasut	— — —	594	—
Városi villamosvasut	— — —	327	50

A gabonátőzsde határídeje.

Budapest, november 15.

Buza április	— — —	14.80	— 14.10
Rozs április	— — —	13.02	— 13.40
Tengeri ápt. 1907	— — —	10.14	— 10.10
Repeze aug.-ra	— — —	24.80	— 25.00
Zab ápr. ra	— — —	15.00	— 92.78

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 nov. 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	112.52
Magyar koronajárdék 4%	— — —	94.70
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	58.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	94.87
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	— — —	56.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	2.08
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	152.50
Oszták járdék aranyban	— — —	985.15
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	100.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	17.75
Magyar hitelbank részvény	— — —	813.50
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	672.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	674.50
Német birodalmi márka	— — —	19.08
London vista	— — —	117.75
Páris vista	— — —	240.10
20 márkás arany	— — —	95.35
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	35.46
Oszták járdék papírban	— — —	246.687
Oszták járdék ezüstben	— — —	99.52
Oszták korona járdék	— — —	116.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Árverési hirdetmény.

A város villamosművének kiépítése folytán a színház világítására szolgáló külön telephely eladása elhatároztatván, a város tanácsától nyert megbízásom alapján felhívom mindazokat, kik az említett gép telephelyt megvenni óhajtlák, miszerint arra vonatkozó ajánlatukat 1906. évi november hó 19-ik napjának d. e. 10 óráig — amikor is a beadott ajánlatok felbontatni fognak — bánatpénzzel ellátva alulírott kezéhez nyújtásuk be.

Bánatpénz 1120 kor, mely készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le.

Az eladásra szánt ingó géprészek beszerzési ára 34117 kor, tett ki s két teljesen azonos 3 fázisu váltó áram generatorból s ezekkel szihajtással kapcsolt két teljesen azonos vertikális Compound Condensációs gőzgépből áll a hozzá tartozó kapcsoló táblával és gépházi vezetékek rendszerrel.

Egy-egy gép csoport egyidejűleg körülbelül 900 drb. 16 gyertyás izzó lámpa üzemen tartására alkalmas, a dinamók 3000 volt feszültség mellett 8 ampér, áram erősséget adna, a gőzgépek 64 indikált lóerejűek. Az egész berendezés csak 3 szini évadon át volt használatba s teljesen kifogástalan jókarban van.

A gépek leszerelésének és elszállításának költségei vevőt terhelik.

Az egész berendezés a város vízmű telephelyén megtekinthető s hívátra a városi mérnöki hivatal bővebb felvilágosítással is szolgál.

A vételár a gépek elszállítása előtt egészben lefizetendő. Az elszállítás ideje ajánlattevő ajánlatában megjelölni köteles, valamint a fizetés feltételeit is az esetre, ha a most kitett feltételtől bármitekintetben eltérni kívánna.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye

felett hozandó tanácsi határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

A város tanácsi a tett ajánlatok felett szabadon határoz, jogában áll tehát bármelyik ajánlattevő ajánlatát elfogadni, vagy az ajánlati tárgyalás eredményét mellőzve a fenti felszereléseket másnak is eladni, vagy pedig azokat megtartani, esetleg újabb versenytárgyalás útján értékesíteni.

Nagyvárad, 1906. november hó 12-én.

Komlossy József,
gazdasági tanácsnok, mint
árverési küldöttségi elnök.

HIRDETESEK

jutányos árban

felvétetnek a

"TISZANTÚL"

kiadóhivatalában.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. ér. izzólámpa körtéket, melyek legolcsóbb árú közönséget, hogy izzólámpa körtéket, melyek legolcsóbb árú kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, ha világos (matt), színes fényképész-lámpák és mindenféle izzólámpa különböző-geságek ugyanakkor kártya árú kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ivlámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszmozdítotnak.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncronyek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

— raktáron —

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Benkő Sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

Sorsjegyeink Nagyváradon kaphatók:

Boross Lajos, papirkereskedő; Fürst Lipót, könyvelő; Grósz Ignác, ált. takarékpénztári hivatalnok; Kenyeres Jónás, Bástya-utca, 1. Ullman Sándor, fűszerk. Baros-utca, 57.

Új varroda és szabász-terem.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletemet egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő gyermek- és női ruha, valamint mindennemű férfi, női és gyermek fehérnemű varrodával és szabászteremmel bővítettem ki úgy, hogy aki *Alkalmi Aruházamban* igen jutányos árért vásárolt szövet, schifon, vászon, flanel, barchet vagy bármily árucikket, gyorsan, izlésesen és *eddig még nem létezett* olcsó árban készítettem el. Az általam elvállalt darabokért felelőséget vállalok.

Miután ezen vállalatomat nem anyagi érdekből, hanem csupán a tisztelt vevőim kényelmére és kívánságára rendeztem be, kérem próba rendeléseikkel állításom valódiságáról meggyőződni.

B. pártfogást kérve, vagyok kitűnő tisztelettel, az Alkalmi Árnház tulajdonosa

SZÉKELY JENŐ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. Fröhlich-féle hentes üzlet mellett.

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

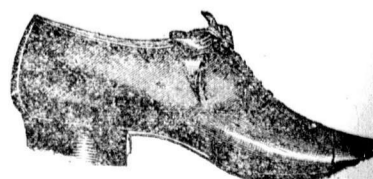
elsőrendű kézimunka

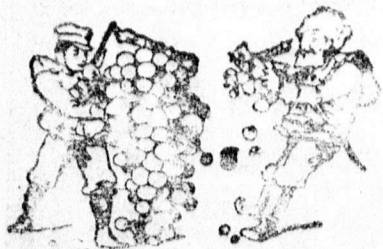
cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

Szőlő
oltvá-
nyok.

Valamint az elmúlt években is a Küküllőmenti
ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYITELEP
tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 33.

Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész or-
szágban, mely vevőinek minden tekintetben kifor-
gástalan minőségű, egészséges-fajazonos és telje-
sén fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy a jövő-
ben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók: a leg-
jobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu
bor, **csemege-bor** és különleges csemege szőlő-
oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok
bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra, képes árjegyzék számolism: 3 levéllel, ingyen
és bérmentve.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sar-
kán levő 1-ső számú, három utcára
néző sarok ház, hol ma szálloda s ven-
déglo van, tehermentesen szabad kézből
eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Az 1906 évi december hó 1-én esedékes

4%-os magyar koronajáradék
és **4%-os magyar jelzalog sorsjegyek**
szelvényeit
már november 20-tól kezdve
minden levonás nélkül pénztárunknál beváltjuk.
Biharmegyei Takarékpénztár.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő
anyag a coaks.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

GÁZ-COAKS,

mert a súlyosabb és ezáltal drágább melle coaks (Meiler-Coaks) sokkal
nehezebben gyul meg.

A coaks ára mártól fogva március végéig **4 K 80** fillér. A coaksnak
nyári ára ismét **4 K 40** fillér lesz métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor méter-
mázsánként 28 fill. fuvardíjért **házhoz szállítjuk** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a **coaks** vásárlásánál,
amennyiben ha egyszerre legalább 250 kilós részletekben rendelnek,
akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Spitzer Testvérek

zöldfa-utcai kereskedők (Zöldfa-szálloda
alatt) áru raktárát egy tömegben megvet-
tük's a gyors lebonyolítás végett az áru-
kat potom áron, rövid idő alatt el-
árusítjuk. Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.